

TRENDS OF FOREST INDUSTRY DEVELOPMENT IN LATVIA

MEŽA NOZARES ATTĪSTĪBAS TENDENCES LATVIJĀ

I. Geipele, K. Fedotova
RTU, Latvija

Latvija pieskaitāma pie tām valstīm, kuru tautsaimniecības ekonomikā izcilu vietu ieņem meža bagātību izmantošana. Latvijā nav zelta, dzelzs rūdas, naftas, akmeņogļu u.c. izrakteņu, bet ir meži (~45% no visas valsts teritorijas) - šī lielā tagadnes un vēl lielāka nākotnes bagātība.

Meža nozares komercsabiedrībām ir ierādāma viena no vadošajām vietām Latvijas tautsaimniecībā. Mežs un koksne kā neatņemama dabas sastāvdaļa un ar tiem saistītās darbības ietver ekonomiskos, ekoloģiskos un sociālos aspektus. Pārdomāti saimniekojot ir iespējams gan gūt ienākumus, gan saglabāt meža vērtību un ainavisko pievilcību.

Ģeogrāfiskais stāvoklis, mežu daudzums un to kvalitāte nosaka Latvijas piederību valstīm, kurās meža nozares produkcija kalpo ne tikai vietējā patēriņa apmierināšanai, bet ieņem ievērojamu vietu ārējā tirdzniecībā. Meža nozare ir otrā svarīgākā tautsaimniecības nozare Latvijā aiz pārtikas nozares (pārtikas nozare veido gandrīz 1/3 no rūpniecības pievienotās vērtības, meža nozare - apmēram 17% no rūpniecības pievienotās vērtības).

Meža nozares devums iekšzemes kopproduktā sasniedz ~7.5%, turklāt trešdaļa no tā tiek radīta Latvijas reģionos, kur meža nozares komercsabiedrības ir galvenais tur dzīvojošo iedzīvotāju ienākumu avots (meža nozares komercsabiedrības nodrošina nodarbinātību apmēram 5% no kopējās nodarbinātības Latvijā).

Latvijas nozaru vidū meža nozare ir vienīgā, kurai ir pozitīva tirdzniecības bilance, tā daļēji kompensē pašreizējo lielo tirdzniecības bilances deficītu. Koksne un tās izstrādājumi ieņem stabilu pirmo vietu visā rūpniecisko preču eksportā. Eksports nodrošina ne tikai to, ka meža resursu apstrādes un pārstrādes rūpniecības veido pozitīvu ārējās rūpniecības bilanci, bet arī patstāvīgu un vienmērīgu apgrozījumu Latvijas ostās un kravas pārvadājumos.

Uzņēmējdarbības līmenī, cieši saistīti paliek ne tikai meža apsaimniekošanas, mežsārādes, koksnes apstrādes un pārstrādes komercsabiedrības, aizvien biežāk meža nozares attīstība tiek veidota, izmantojot integrētu pieeju, kurā meža resursu apsaimniekotāju un nozares komercsabiedrību aktivitātes ir sasaistītas ar aktivitātēm citās nozarēs (piemēram, izglītība un zinātne, tūrisms un atpūta, būvniecība, arhitektūra, transports, informācijas tehnoloģijas, finanses un citas nozares), kas, kopā ņemot, veido mežu klasteri.

Labvēlīgu nosacījumu radīšana finansu resursu piesaistīšanai meža nozarei, modernu iekārtu un tehnoloģiju ieviešanas veicināšana nodrošinās augstāku darba ražīgumu, augstāku produktu pievienoto vērtību un labāku produkcijas kvalitāti, kā arī sekmēs bez atlikuma tehnoloģiju ieviešanu kokapstrādē. Līdz ar kokapstrādes padziļināšanos un komercsabiedrību specializācijas palielināšanos, pieaugs eksportēto produktu vērtība.

Iepriekš minētais norāda uz nepieciešamību veikt tālākos pētījumus meža nozares attīstības tendencu noskaidrošanai, kas kalpotu par pamatu koksnes produktu konkurētspējas paaugstināšanas noteikšanai.